

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

Ez a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előzetesek és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 297. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	24 kor.
Félévre	-----	12 .
Negyedévre	-----	6 .
Egy hóra	-----	2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —		

Hirdetések

Kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órákor.

Kedd, dec. 29

Ünnepek után.

— Egy kis elmélkedés. —

— december 29.

A múlt század harmincas éveiben történt meg először, hogy karácsony bójtjén a fenyőfa megindult és bement a házba. Fölment a hegyre s így ment be a házba: ezen időben állították föl ugyanis az első karácsonyfát a budai várakban a palatinus családjának. Akkor és onnan kezdett a karácsonyfaállítás szokása elterjedni s alig nyolcvan év alatt meghódította az országot. A karácsony különben is a legszebb ünnepek egyike volt, a szeretetnek és a szívnek a napja, amelyen az egymást szerető emberek lelki megnyilatkozásait az ajándékok adása csak öregbítette.

Azonban be kell valani, hogy manap már az ajándékozásnak szinte kötelezővé vált módja kissé a túlzásba csapott át. Annyira kötelező, annyira megszokott, az elkerülése annyira lehetetlen s az igények az ajándékok minősége és tárgya iránt annyira fokozódott, hogy a karácsony meleg ünnepe nem egy embernek, családapának okoz anyagi gondot. Olyan kötelező társadalmi adóvá vált, mint a hetvenhét féle egyesületi tagsági díj. Ez a szépségén semmi esetre sem javít. S régebben az ajándék tárgyai a polgári életben inkább gyakorlati értékűek voltak, körülbelül olyan voltak, amelyeket előbb-utóbb ugyanis csak meg kellett volna vásárolni. Ez azonban sok tekintetben elmult, más dolgok váltak a karácsonyi ajándékozás tárgyaiul, helyét kereste itt is s meg is találta az izlés, az ipari művészet, ami következképp drágábbá tette a tárgyakat.

Az a baj, hogy az izlés fejlődésével (olykor nem is fejlődő izlés, csak divat, amely ha már ujjat nem bír kitalálni, visszatér az öreganyáink izléséhez) nem birt az ország ipari fejlődése lépést tartani. Amiből azután kész a szomorú eredmény:

hogy a karácsonyi piacon vásárolt tárgyak legnagyobb része külföldi termék.

Némely karácsonyfán s alatta alig van más honi tárgy, hazai anyagból való hazai munka, mint a fa, amelyet a székely erdőkől hoztak, a cserépedény, amibe beállították s az aranyos dió, amit ráakgattak. (Abból is csak a dió hazai, az aranyfűstöt már a külföld szállította.)

A szent hét ebből a szempontból keresve, nálunk a külföldi ipar aratási hete. Így tart évek óta, évtizedek óta. Erőtlen magyar iparunk nem bírja ki vele a versenyt, különösen nem akkor, ha iránta fásult és közönyös a közönség.

Ugy kellene ezt a dolgot fölfogni valamennyiünknek, hogy a magyar ipar is tagja a családunknak, szintén olyan szeretett gyermek, mint a többi, akinek ajándékot illik tenni a karácsonyfa alá.

Nincsen még egy olyan hét az esztendőben, mint ez, amelyen a közönség vásárlási kedve annyira megmozdulna. Hiszen jó, ami magyarban nem kapható, azon nem lehet segíteni, azt csak a külföldről kell venni. De ami magyar, annál el kellene nézni esetleg a készütség hiányait is, de azt kellene szeretni, mert az a mi gyermekünk. Rengeget pénzek mennek ki a határon túl, a visszatérés minden reménye nélkül. Kimegy évente ipari termékért körülbelül kétezer millió korona. Ez nem egészen biztos szám, lehet valamivel több, vagy valamivel kevesebb, de az statisztikai tény, hogy augusztus hó végéig, tehát nyolc hónap alatt, ezerszázhatvan négy millió korona értékű iparcikk jött be a külföldről. Példátlan magas, szédítő összeg, amelyben persze tetemes számmal szerepel évenként a karácsonyi vásárlás is.

Ez az elmélkedés ugyan most csak olyan eső után való köpenyeg, mert hát az idén is elmentek karácsonykor a súlyos pénzek külföldre, de talán éppen ennek a

szomorú ténynek a konstatálása elmélkedésre késztet másokat — ez kívánatos volna, hogy sokakat — s ha e fölött elmélkednek majd az emberek, talán az ilyen nagy ünnepi vásárlásoknál máskor jobban gondolni fognak a magyar iparra.

Özv. Bizek Árminné meghalt.

— december 29.

Szomorú, mely gyászt hozó sötét napokká lettek a karácsonyi ünnepek a köztisztelőben álló Perisics—Ürményi—Kolarits-családok számára. Mialatt a béke és szeretet ünnepét ilte az emberiség, városunk polgármestere nővére, Özv. Bizek Árminné betegágyánál állott azzal a szomorú tudattal, hogy e nemesszívű nő részére nincs többé mentesség. Tegnap este végre hosszú, nehéz szenvedéseitől megváltotta a könyörületes halál a legnemesebb, a szó legszebb értelmében vált emberbaráti gondolkodású nőt szenvedéseitől.

Mert igaz ugyan, hogy Bizekné még azon asszonyok közé tartozott, kik elsőso:ban a család meleg körében keresték és meg is találták boldogságukat, de szeretett férje és imádot gyermekai boldogításán kívül abban lelte örömét, ha minél több emberrel tehetett jót, minél több helyen segíthetett a szegényeken. Nem azon a sablonos módon, melyet a modern kor jótékony-ságnak nevez, s mely bár a legnemesebb intenciókból fakad, nem egy esetben csak a tétlenséget vagy a koldulási hajlamot kelti fel és fejleszti.

Bizekné nem alamizsnát, de munkát adott a szegényeknek s ez messze kiemeli a törbkeesei asszonyt a tucatnok köréből, mert messzire világító példája annak a szociális feladatnak, melyre minden művelt nő hivatva van. Az utolsó évtizedben nem emlékszem kiállításra, lett legyen az bár Budapesten, Párisban, Temesváron vagy Pécsen, melyen ne találkoztam volna a Bizekné háziipari kiállításával s magyar szívünknek mindenkor jól esett, ha idegenek is megcsodálták és megdicsérték az ő izléses szönyegeit és finom vásznait. Arról nem tudok, ambátor

A „TORONTÁL” tárcája.

Oltárbeszéd.

A nagybeeskereki r. k. árvaházi kápolna felavatásának alkalmával elmondotta: **Magyary Pál** pápai kamarás, plébános.

Karácsony szent napjait ünnepeljük, amidőn minden szív a betlehemi jászol felé fordul, a ho:nan a megtestesült isteni szeretet és irgalom — legyőzve a régi pogány világ sötét éjszakáját, — új fényt, meleget és életet árasztott szét az egész világra.

Abban a régi pogány világban, amelyben a rómaiak legnemesibike Virgil a bölcsnek kiváló tulajdonságai közé sorolja azt, hogy soha szálnalmat ne érezzen a szenvedő s az elhagyatott iránt; amidőn az apák és az anyák büntetlenül eldobhatták maguktól gyermekeiket; mikor a törvényhozók nemcsak megengedték, de meg is parancsolták, hogy a gyenge, a beteg, az elhagyatott gyermekek elemészteszenek; abban a világban nem ismerték a gyengék iránt való

szeretetet és irgalmat! Amde eljött a betlehemi kisdéd, aki isteni erejével védelmére kelt a gyengéknek, isteni személyében megtestesítette a gyermekvilágot, akinek parancsszava: „szeressed felebarátodat, mint tennenmagadat”. Ujjáalakította a régi társadalom erkölcsi világát, felolvasztotta a pogány világnézetnek dermedtő fagyát és a szeretet tavaszát hozta az emberek közé. Ennek az isteni tavasznak talajából virultak fel a keresztény kharitásznak, a jótékony-ság — és ember-szeretetnek számtalan gyönyörű intézményei, melyeket az ő-világ nem ismert, — a szegények, az elhagyatottak, a gyengék, a betegek, az árvák és főképp a gyermekvilág védelmére, megmentésére. Keresztény intézmények ezek, melyek az isteni vallás talajából fakadtak a betlehemi kisdéd szözata nyomán: „Amit a legkisebbnek testvéreim közül tesztek, nekem tesztek”.

Ezen isteni szózatnak egyik megvalósítása ez a kharitáció emberszerető intézmény, a mi kedves róm. kath. árvaházunk, amelynek kápolnáját az egyház imáival és jelentős szertartásaival ma fölszenteltünk. Új Betlehemmé avattuk

a kis hajlékot, hogy abban ezentúl a szeretet és irgalom Istenét imádvá, a legszentebb áldozatot bemutatassuk, amelyben folyton megújul a betlehemi titok, Isten egyszülött fia megtestesülésének imálandó csodája!

Amidőn róm. kath. hitközségünk és a vele kapcsolatos árvaházegyesület e városunkra oly nagy-jelentőségű emberszerető és hazafias művet létesít, pedagógiai mély belátásának adta jelét, mikor az árvaházat egy az istenitiszteletre szánt helyvel, a kápolnával, óhajtotta egybekötöni. Mert ennek az árvaháznak mi a célja? Az a célja, hogy benne istenfő, jó erkölcsű, lelkes, hasznos polgárait neveljük a hazának! Már pedig minden nevelésnek helyes kiindulópontja elsősorban a vallásos érzület. A vallás, mely az erkölcsiségnek biztos alapot nyújt; a vallás, mely a zsenig fejlődő gyermeklelket a legtöbb jóhoz, a legnagysabb ideálhoz, Istenhez emeli; a vallás, mely a gyermek gyenge akaratát kegyelmi behatásokkal, magasztos tanítással, eszményi példákkal fegyelmezi és a jóra erősíti, a szenvedélyek romboló hatásai ellen erős védőgátat emel és majdan az

Nagy farsangi ocassio-vásár.

Nagy farsangi ocassio-vásár.

PETRY JAKAB NAGYBECSKEREK

Az idény előrehaladottsága miatt dusan felszerelt raktáramat

női, férfi és gyermekruha, valamint mindennemű szőrmeáru-különlegességeket
mesésen olcsó, leszállított árak mellett

adok el, miért is mindenkinek jól felfogott érdekében ajánlom, hogy szükségletét nálam szerezze be.

KITÜNŐ MÉRLEK UTÁNI SZABÓSÁG.

896—x.38

NAGY RAKTÁR FÉRFI ÉS FIU KALAPOKBAN.

Londontól a Balkánig ismerték és vásárolták az ő remek holmijait, amit utmutatása szerint készítették az arcsi, meg törökbecsei asszonyok s ámbátor külső elismerésben: érmekben, oklevelekben bőven volt része, hogy Bizekné kincseket gyűjtött volna, de arról igenis van tudomása mindenkinek, kik a világot nem nézik elfogult vagy közös szemekkel, hogy ez az erőlelkű asszony több jót tett a szegényekkel, mint tíz nőgyelet és ugyanannyi község együttvéve, mert másoknak is megmutatta az utat, amelyen a társadalmi segítségnek haladnia kell, amely ut pedig nem az alamizsna, hanem a munkáért járó jól megérdemelt jutalom.

S meg vagyunk győződve arról, hogy bár halála mély gyászba borítja agg édes anyját, a régi tisztos ur asszonyok e mintaképét, testvéreit és gyermekeit, kik benne a legjobb gyermeket, a legszeretőbb testvért, a legodaadóbb anyát vesztették el s nem kevésbé azokat, kik életében ismerték a szelidlelkű, rokonszenves modoru, vendégszerető asszonyt, de korai elhunyt nem esékélyebb szomorúságot okoz azoknak az egyszerű embereknek, kiknek tanítója, vezetője, gondozója, sokszor megmentője volt.

Életében sohasem kereste a feltűnést, a szereplést. De most, hogy a ravatalon fekszik, lelkét visszaadva a teremőnek, illő, hogy feljegyezzük a nevét annak a kiváló nőnek, ki egész életét, munkáját, szeretetét megosztotta a családjáé és a segélyre szorultak között.

Ki nemcsak magának és övéinek, de embertársainak is élt, megérdemli, hogy emlékét áldjuk haló poraiban is.

Özvegy Bizek Árminnét holnap, szerdán délelőtt 10 órakor temetik Törökbecsén.

HIREK.

Tájékoztató.

A *fürdő* (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az *urak részére* nyitva van; *hölgyek részére* minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig *urak részére* is. *Vidéki hölgyek részére* minden nap délelőtt 10 óráig, a *kádfürdő* reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

— **Személyi hir.** Jankó Agoston alispán ma hivatalos ügyekben elutazott Nagybecskerekre.

— **Királyi kitüntetés.** Paul Jánost, a pancsovai magyar közművelődési egyesület főkeresztjét — Paul Tamás helybeli polgártársunk unokabátyját — a király a kertészeti körül sok évi hű és buzgó szolgálata, valamint e téren szerzett érdemeiért a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki.

élet nehéz perceiben a küzdelem törődött szívnek vigaszt és menedéket nyújt. Ez a helyes és bölcs felfogás vezette az árvaház megalkotóit úgy annyira, hogy ezen eszme megvalósításában nem csekély áldozatkészséget is tanúsítottak. Mert, midőn e kis szentélyt Isten dicsőségére és a lelkek vigaszára felépítették és annak az istentisztelet céljaira való felavatását a főpásztortól kérelmezték, ezzel visszavonhatatlan erkölcsi kötelességet, ugyszólván terhet is róttak vállalkra. E szentély fönmaradásáról ugyanis, jókarbantartásáról, az árvaházi alap igénybevétele mellett állandóan kell gondoskodni. Öröközni kell afelett, hogy e kedves kis kápolnaépület soha többé másra, mint az istentisztelet céljaira ne fordíttassék, hogy mindazon szép tárgyak, melyeket nemesen érző vallásos szívek és jótékony áldott kezek e szentély felszerelésére, mintegy hozományként nagylelkűen adományoztak és — bizony reméljük — még később is adományozni fognak, magasztos rendeltetésüktől soha el ne vonassanak, szóval: hogy e kis kápolna nem az Uristennek ideiglenesen mintegy bérbeadott helyisége legyen csupán, hanem állandóan és kizárólagosan a Magasságbelinek szentelt hajlék, még akkor is, mikor azok, kik e nemes művet megalkották, már rég a sírokban porladoznak.

Ezen nagylelkűen felvállalt kötelesség időről-időre áldozatokat fog igényelni: de ezen áldozatkészség soha hiányozni nem fog, mert az a forrás, a tiszta emberszeretetnek, az irgalomnak, a hit és hazafiságnak a forrása, melyből ez az egész gyönyörű intézet fakadt, nem fog kiapadni a jó szívekkel sohasem!

Midőn tehát megvén főpásztorunk 5. méltósága magas megbízásából ezen Isten dicsőségére és imádságára, haának áldott Nagyszónokának, a

— **Ülések a városnál.** Nagybecskerek város tanácsa és iparhatósága ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester einöklésével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

— **Házasság.** Ditz Tivadar székelykevei segédjegyző ma tartotta lakodalmát Hajdu Anna kisasszonnyal, öz. Hajdu Jánosné kedves és szeretetreméltó leányával. A polgári esküvő délelőtt 10 órakor volt az itteni áll. anyakönyvi hivatalban.

— **Az újév és az üzletek.** A nagybecskereki fűszerkereskedők kezdeményezésére az idén mozgalom indult meg az itteni üzleti körökben azíránt, hogy újév napján az üzletek zárva tartassanak. Az erre vonatkozó körözö-ívet a legtöbb fűszerkereskedő már alá is írta s a mozgalomhoz a többi kereskedők közül is sokan csatlakoztak s így újév napján a legtöbb üzletet ki sem fogják nyitni. Ilyenformán mindenki jól teszi tehát, ha újévi szükségleteit már előző nap beszerzi.

— **Téli fehérség.** Hull a hó, fehér a világ köröskörül. Megjött a tél poézise. Kissé talán későn a homályos, fekete karácsony után, de azért mégis elég jókor, hogy a piszkos szürkéség eltűnjön s a hó fehérsége egy kis megnyugvást, üdülést hozzon a téli ridegségbe. Jól esik ez a szemnek, a léleknek és a tüdőnek, meg azután a földnek, a jó öreg barna földnek, amely táplál bennünket s amelynek táplálója, védője a fehér hótakaró. Beszívja a télen át a nedvet, betakarja a vetéseket s védi a fagytól, dermesztő szélétől. Ez talán az egyetlen poézis, amelyik kenyeret jelent. Nem is szárazat, de szép puha fehérbélű kalácsot...

Hull a hó már tegnap déltől fogva ugyszólván folyton. Hol himbáló, játszi pelyhekben, hol szítálva csipős szélétől hajva. Fehér minden, amerre a szem ellát s mi nézzük, nézzük fölfrissülten a fehér takarót, amely annyi piszkot eltakar s megtisztít. Vajjon mikor száll le a földre a mindeneget megtisztító igezi nagy Fehérség?...

— **Karácsonyfa-ünnepély.** Mint Német-éskáról írják lapunknak, az ottani állami kisdudodában folyó hó 21-én tartották meg a karácsonyfa-ünnepélyt, melynek létesítése főleg Braun Mórné és Jurás Józsefné övönő nevéhez fűződik, akik a karácsonyfa létesítéséhez a gyűjtést eszközölték. Az ünnepély egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült. Igazán kitett magáért öz. Jurás Józsefné övönő, aki megmutatta, mily eredményt lehet elérni német és részben román anyanyelvű kisdudekkel, még pedig rövid 5 hónap alatt, mert az ovoda Németéskán csak e rövid idő óta áll fenn. Lélekemelő volt hallani az idegen anyanyelvű pirosposzsgás kis gyermekeket magyarul szavalni és énekelni s mellettük látni a derék német anyanyelvű szülőket, mint örülnek, hogy az ő gyermekeik magyarul tudnak. A derék övönőnek ezután is köszönetét és elismerését fejezi ki a gondnoknők buzgó és sikeres működéséért.

Az ünnepély költségeinek fedezésére és a gyermekek megajándékozására adakoztak: Braun Mórné, Harnoncourt Felix gróf, Kluch Ferencné,

szeplőtelen szívű boldogságos szent Szűznek tiszteletére és a lelkek üdvére immár ünnepélyesen felavatott ezen kápolnát rendeltetésének átadom, azon forró esdeklést fűzöm a szent ténykedéshez:

hogy az árvák imáit, melyeket e szent helyen jöteveikért az égbe küldenek; a jámbor szerzetesnők fohászait, kikre az árvák testi-lelki gondozása bízva van és akik e magasztos hivatásukhoz a szükséges erőt és áldást e szentélyből fogják meríteni, az árvák atyja az égből hallgassa meg mindenkoron;

mindazok könyörgéseit, kik e csendes kis kápolnában valaha törődött szívükre balzsamot és vigaszt keresnek, az árvák mennybeli atyja a szeplőtelen szent Szűz közbenjárására hallgassa meg;

a nemesszívű jöteveiknek, kik az árvaház létrehozatalán fáradoztak, kik e kápolna emelése, felszerelése, fönrtartásához adományaikkal, fáradságokkal, kezök munkájával a multban hozzájárultak és hozzá fognak járni a jövőben, a jó Isten adja meg e földi életben és az örök életben a jutalmat mindazokért, amiket Istenért és a hazáért és a szegény árvákért tettek és tenni fognak.

Legyen ez az árvaház a kis kápolnával mindig egy kis Bethlehem, ahonnan a szeretet és irgalom sugarai folyton szétáradnak városunkra, ahol Jézus lakik az ő kegyelmével, hol a jótékony és ártatlanság angyalai járnak és ahol mindig megvalósul a karácsonyi angyalszózat: dicsőség a magasban Istennek és békeesség a földön a jóakaratu embereknek. Amen.

Kohn Izidor 5—5 korona, Gerhold Károly 3 kor., Burger Ferenc, Gössl Gejza, Kögl Béla, dr. Messinger Károly, Molnar Jánosné, Parmantye Pál, Szalik Gusztáv, Zigony János és N. N. 2—2 kor., Müller Ottó 1 kor. 50 fill., Écskai asztaltársaság 1 kor. 20 fillér, Ács-család, Braun Jakab, öz. Braun Bernátné, Engel Márkusz, Fazekas István, Folkmann Ferenc, Ganzl Zsigmond, Gilezán Valér, Hadzsity Aranka, Herczeg Emil, Hollaender Samu, Ittinger János, Junger Gyula, öz. Jurás Józsefné, Klein István, Kirchner Miklós, Kriskche Katalin, Kolleth Karolin, Kohn Izidorné, Kornberger Péter, Kották Henrik, Zeithem Sebestyén, Magda Anna, Micheli István, Müller Imre, Pfanner Ignác, Pilis Ferenc, Piroksa Irma, Egy „pumpoló“, Rick Borbála, Schikedáncz János, Steiner Péter, Scheira Péter, Simon Katicza, Scheirich Ferenc, Schneider Pál, Schönherr Pál, öz. Schweitzerné, Tábor Mihály, Tábor Vilmos, Thurn Bálint, Thurn Venczel, Urszuleszku Illés 1—1 korona, Blecker János, Mayer Bernátné, Pervanger Ferenc 60—60 fill. és Weiser Antainé 40 fillért, akiknek szintén hálás köszönetet mond a gondnoknők.

— **Az ipartörvény a kereskedelmi kamara előtt.** Mint Temesvárról jelentik, a temesvári kereskedelmi és iparkamara az új ipartörvény megvitatása végett nagygyűlést hívott össze, amely tegnap kezdte meg tanácskozásait a városháza tanácstermében, B a d e r Henrik elnökelete alatt. A gyűlésen Torontálból résztvettek: Felsenstein Adolf, Tóth Ferenc (Nagybecskerek), Augusztil Vilmos (Nagykikinda), ifj. Tullics György (Zsom-bolya), Rakisics Sándor (Pancsova). A nagygyűlés szakaszról-szakaszra, pontról pontra megvitatva a tervezetet és igen sok új módosítást fog illetékes helyen javaslatba hozni. A tanácskozást egyébként szerdán meg folytatják.

— **Ifjusági estély Istvánföldön.** Istvánföldön írják lapunknak: Az Istvánföldi Ifjusági Egyesület hazafias és eredményes működésével már évek óta méltó helyet foglal el hazánk hasonlóan egyesületeinek sorában. E mellett tanuskodik különösen az a körülmény, hogy ez az egyesület minden évben egynéhány tanulságos és hazafias estélyt rendez. Ily mulatságot rendezett az istvánföldi felnőtt ifjuság a tanítószág, illetve id. és ifj. Schmidt Antal vezetése mellett folyó hó 6-án is. A mulatságot az ifjuság a „Himnusz“ eléneklésével nyitotta meg. Ezután előadta Revitzer György egyesületi tag Tóth Kálnának „Előre!“ című költeményét és Andress Miklós báró Eötvös József „Bucsu“-ját mély érzéssel, tiszta kiejtéssel és nagy hatással. Ugyaníly hatással és sikerrel adott elő az ifjuság egy szép magyar és egy német kétszólamu népdalt, három szimfoniát és egy humoros kis elbeszélést. A mulatságot végre az ifjuság által előadott „Szózat“ rekesztette be. A szimfoniákat előadták a fenn említett két ifjun kívül: Biebel József, Bohn Miklós, Fülöp Ferenc, Dekorzy József, Kuv József, Thini Miklós, Valéri Péter, Haupt Mihály, Joszt Péter, Weger Lőrinc, Werneth István és Lambrecht Miklós egyesületi tagok. Az egyesület vezetősége ezuttal hazafias kötelességet véli teljesíteni, midőn H e n d l Miklós községi segédjegyzőnek az egyesület gyűlésein tartott tanulságos előadásaiért hálás köszönetét nyilvánítja.

— **Vértesy Gyula betegsége.** A Délm. Közlöny írja: Már jelentettük, hogy a párbajban megsebesült Vértesy Gyula dr. kir. tanfelügyelő, a jeles író sebe bevarrásnál inficiálódott, mert a selyem fertőzött volt. Tegnap ki kellett vágni a behagedt sebet, mely genyedésbe ment át. Ha a genyedés nem rosszindulatú és nem áll be vérmérgezés, Vértesy pár nap mulva elhagyhatja a betegszobát. — Vértesy iránt őszinte, meleg részvét nyilvánul meg városzerte, s számosan keresik fel betegágyánál. A többek közt meglátogatták Hertelendy Ferenc főispán, Ferenczy Sándor alispán, Szabolcska Mihály, Boross Dezső dr. kir. ügyész, stb.

SZOPTATÓ ANYÁK

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsio használat által.

Kimerültség megszűnik

s a csecsemő rózsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt.

Az anyaságnak bármily válságos percében, a

SCOTT-féle Emulsio

erőt kölcsönöz, bátorít, s e mellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti tveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

9801-74

Ar Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük ügyelembé venni.

— **Uj egy- és kétkoronások.** A két kormány 150 millió korona értékű új koronásokat veret. Az új koronásokból száz millió egykoronás és ötven millió kétkoronás. Az új kétkoronások veretése által a koronaérméknek új típusa kerül forgalomba s ezek a régi ezüstforintosokat lesznek hivatva pótolni, mert a régi forintos ezüst-pénzeket kivonják a forgalomból. Az új kibocsátásra vonatkozó törvényjavaslatok nemsokára a két törvényhozás elé kerülnek.

— **A boszniai katonákért.** Agoston József, a györgyházai állomás előjárója 8 koronát gyűjtött Boszniában levő katonáink javára. A gyűjtéshez hozzájárultak: Agoston József, Birg Konrád 2-2 kor., Heim József, Birg Frigyes, Müller Géza és Jakob Kristóf 1-1 kor. A gyűjtött összeget lapunkhoz küldték be, amelyet rendeltetési helyére juttattunk.

— **A közelgő újvire** alkalmas és olcsó ajándékok, ugyiszintén eredeti kínai teák, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likör és rumeszenciák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkuhn Dezső drogueriájában, az „Arany csillaghoz” Nagybecskerek. Telefon 95. sz.

— **Köszönet.** A nagybecskereki róm. kath. árvaházba karácsonykor adományokat küldött: Boskovits S. János játékokat, Müller Józsefné 4 üveg befőttet, Kluge Ersei egy kosár gyümölcsöt és süteményt, Rusz Jánosné, Messinger Karolin egy-egy kosár gyümölcsöt, Franz Józsefné, dr. Annau Ernőné egy-egy kosár süteményt, Watzek Zsófia 6 drb új flu-ínget, Klein Gyuláné használt ruhát és lábbelit, Franz Józsefné egy egy káposztás kádat; a kápolna részére küldött Müller Józsefné 2 drb gyertyát, a szentkeresztről nevezett irtalmas-rend egy csipkés oltárterítőt, Messinger Karolin és Tóth Paula egy hármasszalon oltárterítőt, a nagybecskereki szőnyeggyár munkásai az oltár elé egy gyönyörű szőnyeget készítettek. A nemesszívű adományozóknak e helyütt mond hálás köszönetet az árvaházegylet elnöksége.

— **Talált tárgyak elárverezése.** Folyó hó 31-én a rendőrség nyilvános árverés alá bocsátja mindazon talált tárgyakat, amelyek gazdátlanul maradtak. Az árverést délelőtt 11 órakor tartják meg a rendőrkapitányságon.

— **Lopás a vasuton.** Niezifor Sándor gyertyámosi kéményseprőmester jelentést tett a temesvári rendőrségen, hogy Temesvárra jövet a vasuton ellopták hetven korona készpénzét. A tolvaj kivágta a zsebből a pénztárcát. A rendőrség a tettest nyomozza.

TÁVIRATOK

A helyzet.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti táv.) A karácsonyi ünnepek elmúlásával a néhány napig csendes politikai élet kezd elénkúlni s a Budapesten időző politikusok élénken tárgyalják a várható eseményeket. Általános az a vélemény, hogy nagyobb krízis nem lesz s az összes kérdéseket kölcsönös engedékenységgel megfogják oldani.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap érkezett vissza klopodiai birtokáról, ahol a karácsonyi ünnepeket töltötte, ma több függetlenségi képviselő látogatását fogadta. A miniszterelnök a képviselők előtt nyilatkozott a politikai helyzetről s állítólag kijelentette, hogy újévi beszédében már be fogja jelenteni a fuziót, mint a mely egyetlen alapja a koalíciós pártok további együttműködésének. Hir szerint kijelentette volna azt is, hogy a komplikált aktuális kérdéseket sikerült simán megoldani.

A bankkérdés.

Bécsi jelentések szerint az osztrák-magyar bank köréből eredő hírek azt mondják, hogy a bankkérdés megoldására irányuló tárgyalások február második felében befejezhetőek lesznek.

A helyzet megoldása.

Bécsből sürgönyzik: A választói reform a jelenlegi tervek szerint legkésőbb tizenöt hónappal a kerestülvitele előtt, azaz — miután a jelenlegi képviselők mandátuma 1911. április havában lejár, legkésőbb 1910. első havában szentesíteni fog és így azt — ha előbb nem — 1909. őszéig a parlamentben el kell intézni. A jelentés szerint a függő kérdések megoldása márciusban, vagy a nyári szünet megkezdése után bajosan várható, hanem

1909. második fele volna a döntő időpont. Ez a prognózis természetesen csak az esetben áll fenn, ha a tárgyalások normálisak és kedvező lefolyásuak lesznek. Ha azonban mindjárt a bankkérdésnél nehézségek merülnének fel, úgy ez a körülmény a dolgok további fejlődését lényegesen befolyásolná. Kikötés van azonban arra, hogy az események normális lefolyása nem fog megszakítást szenvedni és ez esetben Magyarország az összes függő kérdések megoldásának és egy fejlődési periódus küszöbén áll.

Kossuth Ferenc betegsége.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma reggel Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotáról riasztó hírek terjedtek el a fővárosban. Később azonban ezeket a híreket megcáfolták s a miniszter házi orvosa, Müller Kálmán egyetemi tanár, kijelentette, hogy Kossuth állapota nem rosszabbodott, sőt ellenkezőleg javult.

A horvát kérdés.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábból sürgönyzik, a horvát jogpárt tegnap ott ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy egyelőre benn marad a horvát-szerb koalícióban.

Óriási földrengés.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti táv.) Messinában óriási földrengés pusztított tegnapelőtt. A földrengés elpusztította egész Messinát s több ezer ember meghalt. Növelte a katasztrófát, hogy a földrengés következtében gázrobbanás történt, aminek folytán tűz támadt s a tűzvész elpusztította azt is, amit a földrengés meghagyott. A földrengés olyan arányú volt, hogy a tenger vize behatolt Messinába s elárasztotta az utcákat. A rémületben azután még sokan a vízben is elpusztultak.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az összes mai jelentések megerősítik a szörnyű pusztítást, amelyet Messinában a földrengés végbevitt. Messina borzalmas látványt nyújt. A holttestek halomszámra hevernek. Hogy mennyi az áldozatok száma, azt még megközelítőleg sem lehetett megállapítani, de azt hiszik, hogy több mint három ezer ember pusztult el. Az egész lakosság hajléktalan s a szabadban tanyázik. A kormány katonaságot rendelt ki a mentésre.

A tisztviselők lakbérére.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Keszthelyen és Nagykanizsán a tisztviselők gyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak az ellen, hogy az új lakbér szabályzat az ötödik osztályba helyezte az ottani tisztviselőket. A gyűléseken elhatározták, hogy memorandumot intéznek a kormányhoz jobb lakbér osztályba való sorolás iránt. Ugyancsak elégedetlenek a pancsovai tisztviselők is s a jövő héten ők is gyűlést tartanak a lakbér miatt.

Lueger és a horvátok.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lueger bécsi polgármester tudvalevőleg a boszniai katolikus deputáció fogadásakor azt mondotta, hogy a horvátok mindig hü szolgálói voltak a birodalomnak. Ez a horvátok közt meglehetősen rossz vért szült s a zágrábi sajtó tiltakozott a szolgaság ellen. Bécsi jelentés szerint most Lueger nyilatkozott a horvát helyzetről és mentegetőzött, hogy szolgaság alatt a hűséget értette. Egyben kijelentette azt is, hogy ő hiva a trializmusnak.

A balkáni események.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsi jelentés szerint a Drina-határon történt összeütközésnél nem történt halálos sebesülés s az illető csendőr, akit állítólag agyonlőttek volna, nem a

szerb határőrök fegyverétől esett el, hanem öngyilkos lett.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Czettinéből sürgönyzik, Nikita montenegrói fejedelem egy újságíró fogadott, aki előtt kijelentette, hogy a háború a tavasszal okvetlenül kitör s hogy ő már most is alig bírja féken tartani a montenegrókat.

Egy bukaresti jelentés szerint az orosz-román határszélről az a hír érkezik oda, hogy a Szerbiából visszatérő Lipovác orosz tábornok kijelentette az orosz határtiszteknek, hogy Szerbia legkésőbb két hónap alatt megüzeni a háborút Magyarországnak és Ausztriának.

Öngyilkos csendőr.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Aradról jelentik, Mészáros Pál Mária-radnai csendőrt valami szolgálati vétség miatt berendelték az aradi parancsnoksághoz. A csendőr be is ment oda, a következményektől való félelmében azonban agyonlőtte magát.

Határidő-üzet.

Budapest, dec. 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 25.32 — — Buza (októberre) . . . 21.90 — — Rozs (áprilisra) . . . 20.52 — — Rozs (októberre 1909) . . . 18.56 — — Zab (áprilisra 1909.) . . . 17.30 — — Tengeri (áprilisra) . . . 14.64 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

A névtelen rágalmozót felhívom, ha uri ember, 24 órán belül személyesen jelentkezzen.

Vajda Andor,

okleveles gyógyszerész.

1142-1.1

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.

Pancsováról: délután 5 óra 40 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mótorokocsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-légapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.

este 7 óra 05 perc.

Csőszelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 48 p.

Szegedre: (mótorokocsi) délután 1 óra 15 perc.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-légaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p.

délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Csőszelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

6184/1908 sz. A nagybecskereki járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetmény.

A klekki körorvosi állás, mely Lázárföld, Jankahid, Magyarszentmihály és Klekk község székhelyiell álló körzetből áll, lemondás folytán megüresedett, mely állásra pályázatot hirdetek.

A körorvos javadalmazása a következő: Készpénzben 1600 kor., kézi gyógyszerár tartási jog. Klekk községben szabad lakás, mely áll 4 szoba, konyha, éléskamra, pince, istálló, faszín és 800 ööl kertből.

Látogatási díj nappal 80 fillér, éjjel 1 kor. 60 fill.

Halottkémelésért Klekken 40 fill. Huszemle-díj Klekken.

Köteles hetenként egyszer Lázárföldre, Jankahidra és Magyarszentmihályra menni, mely alkalomkor az illető község ingyenes fogatot állít.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt kérvényeiket 1909. évi jan. 20-ig alólírothoz nyújtásák be.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Nagybecskerek, 1908. évi dec. 21.

Lowieser Imre.
főszolgabíró.

1133-3.3

FRISSEN LŐTT

nyulakat, foglyot,
fácánt, őzet legmagasabb árák mellett szállításra keresnek

P. Horváth Nagy Társa, Fiume.

Széna- és szalma-ajánlatokat kérünk.
1140-101

UGRON GÁBOR lapvezér.

MAGYAR NEMZET

a legolcsóbb, függetlenségi 48-as napilap.

Cikkeit írják: Ugron Gábor, Ábrányi Emil, Dr. Halász Lajos országgy. képviselő.
Szerkeszti: Lándor Tivadar.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 16 K | Negyedévre . . . 4 K
Félévre . . . 8 „ | Egy hóra . . . 1.40 „

Egyes szám ára 2 krajczár.

Megrendelhető: Budapest, VII., Miksa-utca 8. minden postahivatalnál és lapelárusítónál.
1097-5.4

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan átalakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018-x.29

megnyilt.

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

43/1908. kgy. sz.

1141-2.1

Árlejtsési hirdetmény.

Aurélháza község képviselőtestületének 20/1908. kgy. sz. a hozott s a belügyminisztérium 127832/1908. IV. a. sz. alatt jóváhagyott határozata folytán a

nagykorcsma tatarozása

és új táncteremnek hozzáépítése rendeltetett el.

Felhívotnak vállalkozók, miszerint 1909. évi jan. 12-én d. e. 9 órakor Aurélháza község tanácstermében tartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött szóbeli árlejtséssel jelenjenek meg.

Kikiáltási ár 1582 kor. 79 fill., mely összegnek 10%-át vállalkozni szándékozók az árlejtsés megkezdése előtt készpénzben bánatpénz fejében a községi pénztárba letenni kötelesek. A bánatpénz egyuttal biztosítékul is szolgál és csak az építés utó felülvizsgálata után fog visszaadni.

Az építési terv, költségvetés és többi feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aurélháza, 1908. évi december 23.

Dittrich Mihály, Árva János.
jegyző. 1141-2.1 bíró.

Tenyészbika-eladás.

Torontál-Lajosfalva községe 1909. évi jan. 14-én d. e. 10 órakor 4 drb selejtezett, de feljavított

tenyészbikát ad el

a községhezánál a legtöbbet ígérőnek.

Lajosfalva, 1908. évi december 22.

Jedlicska Jenő, Petrovics János.
jegyző. 1139-3.2 bíró.

**MÉRLEGKÉPES
KÖNYVELŐ**

elvéllal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

UJ BOR
literje 30 krajczár.

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható: Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRÁJJER MÁRIA.

(551-x.48)

Az Arpád-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

760-x.57

A legolcsóbb, legszebb
és legalkalmasabb

ujévi ajándékok

kaphatók

Almásy és Szepessy

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében
Nagybecskereken, Hunyadi-(fő-)utca.

1007-x.28